

že se vztahuje na všechny obchodní pomocníky, kteří 25. července 1914 byli ve služebním poměru a z něho byli k vojenské službě povoláni, tedy i na E. Š., jenž byl 26. července 1914 povolán. Podle § 9 tohoto nařízení nepůsobilo však zachování služebního poměru zároveň i další trvání pojistné povinnosti ve příčině pensijního pojištění, nýbrž pojistná povinnost pomíjela, jakmile zaměstnanec nastoupil vojenskou službu a teprve po opětném návratu do služebního poměru znova nastala (srov. též pozdější obdobné ustanovení § 10 vl. nař. ze dne 9. ledna 1919 č. 14 Sb. z. a n.). Že i předpis § 9 platil pro všechny v § 1 označené obchodní pomocníky, kteří po 25. červenci 1914 k vojenské službě ze svého zaměstnání byli odvoláni, patrně z jeho logické souvislosti s § 1 nař. Z toho ale plyne i závěr, že když nastoupením vojenské služby přestala pojistná povinnost u E. Š., že nebyl ani žalovaný povinen podle § 73 odst. 2. 1. novely ho hlásiti, ježto zákonným předpokladem povinnosti ohlašovací bylo, že trvá dosud pojistná povinnost (arg. § 73 novely, že jen osoby pojištěním povinné jest ohlásiti).

Nepřihlásil-li tedy žalovaný E. Š. k pensijnímu pojištění, nedopustil se v tomto případě žalobkyni mu vytýkaného opomenutí povinnosti ohlašovací a tedy nějakého zavinění podle § 1294 a 1295 obč. zák.

Zavinění žalovaného bylo ale základním předpokladem pro vznik nároku na náhradu škody a nebylo-li prokázáno, postrádá žaloba právního důvodu, na němž byla jediné zbudována.

Nižší soudy posoudily tudíž věc v podstatě správně, když žalobu jako neodůvodněnou zamítly.

Posuzuje-li se věc s tohoto právního hlediska, netřeba se již ani obíratí dovolacími vývody, zda žalobkyně dopustila se spoluzavinění na vzniklé jí škodě, že včas o vdovský důchod se nehlásila, ani otázkou, zda žalobní nárok byl promlčen, když vůbec nevznikl.

Rozhodnutí nejvyš. soudu ze dne 9. března 1927 čj. Rv I 859/26. Dr. Grešl.

K tomu, aby dosavadní přímý poměr nájemní byl změněn v poměr podnájemní, je třeba zcela určitě projevené vůle dosavadního nájemníka.

Manželé Václav a Marie A., výměnkáři v O. podali žalobu vyklizovací proti manželům Hubertu a Anně K. v O. s následujícím odůvodněním:

Václav A. byl vlastníkem domu v O. Když tento dům postupoval svému zeti a dceři, manželům Rudolfu a Marii M., vymínil si pro sebe a svoji manželku Marii A., jako doživotní, bezplatnou výměnu požívací právo k bytu v prvním poschodí tohoto domu. Tento byt skládá se z pokoje, kuchyně s přísl. Tento postup i zmíněná výměna staly se notářským spisem ze dne 30. května 1922.

Poznačený výměnkářský byt pronajmul Václav A. svým nejbližším příbuzným, vlastníkům domu Rudolfu a Marii M. a tito dali jej do podnájmu Hubertu a Anně K., žalovaným, kteří z tohoto bytu platí manželům M. Kč 22.— měsíčně. Jde tedy o případ, kdy vlastníci domu manželé M. najmuli od manželů Václava a Marie A. ve svém vlastním domě byt, jehož užívání přísluší manželům A. (§ 1093 vš. obč. zák.).

Protože nyní bytu tohoto nezbytně potřebují manželé A. pro sebe, trvali na tom, aby manželé M. podle slibu svého často jim daného byt onen vyklidili a jim, výměnkářům, odevzdali. Byli tedy nuceni manželé A. podati proti svým příbuzným manželům M. v tom směru žalobu a byli manželé Rudolf a Marie M. kontumačním rozsudkem okresního soudu v O. ze dne 22. října 1925 č. j. C III 1425/25-2 odsouzeni, aby vyklidili onen výměnkářský byt.

Kontumační rozsudek tento nabyl právní moci a zaniklo takto nájemní právo manželů M. proti žalobcům manželům A.

Žalovaní manželé K. nejsou od roku 1922 v žádném smluvním poměru vůči žalobcům manželům A. a nemají vůbec žádného nároku proti nim na užívání jejich výměnkářského bytu a jsou tudíž povinni tento byt vykliditi.

Žalovaní manželé K. tvrdili, že o postupu a výměně nebyli vyrozuměni, že bydlí v domě již 16 let, platili nájemné až do roku 1922 Václavu A. a když tento v květnu 1922 dům prodal manželům M., platí žalovaní nájemné, a nikoliv podnájemné, vlastníkům domu manželům M. Žalobce Václav A. také vzkázal žalovaným, aby od června 1922 platili nájemné manželům M.

O d v o l a c í s o u d, připustiv důkaz svědkyní Žofií K. o tom, zda žalovaná strana uzavřela s M. podnájemní smlouvu, čili nic, žalobu z a m í t l.

Vzal za prokázáno, že žalovaní platili první měsíc po tom, kdy M. dům koupili, činži z polovice jim a z polovice manželům A., poněvadž se tito s M. nemohli dohodnouti, kdo činži má přijímati, a druhý měsíc, když K. opětně donesla polovici činže A.,

že tento jí řekl: »K., zanechte ty peníze M., já nepotřebuji žádných peněz, ať se on toho nažere více.«

Z této výzvy A., aby žalovaní platili celou činži manželům M., z přijímání celé činže manžely M. na jedné straně a z uposlechnutí oné výzvy A., aby žalovaní odváděli celou činži manželům M. na druhé straně, nelze souditi, že původní nájemní smlouva, uzavřená mezi Václavem A. a žalovanými, byla v souhlasu všech tří stran změněna ve smlouvu podnájemní. Neboť v jednání těch není obsažen ani výslovný, jasný, určitý a vážný projev vůle (§ 869 obč. zák.), svědčící o oné změně smlouvy a také ani mlčky daný souhlas (§ 863 obč. zák.) v tom spatřovati nelze, neboť K. bylo z výzvy A. jen tolik známo, že on s M. není ve shodě a aby měl klid, svolil k tomu, aby činži celou si ponechávali M.

Celý tento postup vzbuzuje největší pochybnosti o úmyslu stran přeměnění původní nájemní smlouvy (A. — K.) v podnájemní (M. — K.), ba činí patrný dojem domluvy mezi A. a manželi M., jakým způsobem by se dali manželé K. bez dlouhých okolků z bytu, jež celou řadu let jako nájemci obývali, vystrčiti. Zejména to patrně z toho, že M. se dali klidně odsouditi k vyklizení bytu.

Jednání takové je oproti žalovaným manželům K. protizákonné, nemravné, nicotné (§ 879 obč. zák.) poněvadž očividně směřuje k obcházení zákona o ochraně nájemníků, nemůže na nájemní smlouvě ničeho změnití. Kupitelé M. převzali ve smyslu § 1409 obč. zák. veškeré povinnosti, související s koupeným domem a má-li býti nájemní jich smlouva zrušena, pak se tak může státi jedině tím způsobem, že kupitelé ve smyslu § 1120 obč. zák. jim dají výpověď a vyžádají si podle § 1 zák. o ochr. náj. ze dne 26. března 1925 č. 48 Sb. zák. a nař. svolení soudu.

Poněvadž žalobci neprokázali, že jde o podnájemní poměr a že nájemní smlouva, od níž podnájem je závislým, uhasla, nedrží žalovaní byt bez právního důvodu a nelze jim uložiti, aby najatý byt vyklidili.

Nejvyšší soud dovolání nevyhověl z důvodů:

Závěr odvolacího soudu, že poměr žalovaných zůstal a jest přímým poměrem nájemním a že žalovaní podnájemníky nejsou, není nesprávným.

Že dům byl zcizen (postoupen), tím se ještě na poměru tom ničeho nezměnilo (§ 1120 obč. zák.) a nezměnilo se na něm ničeho jako přímém poměru nájemním ani tím, že žalovaní k pokazu Václava A., že platili nájemné M. a že tito ujednali s A. o bytu již v nájmu jsoucím nájemní smlouvu. Nebylo tvrzeno

a není prokázáno, že došlo k úmluvě mezi žalovanými, žalobci a M., že žalovaní budou mít byt, místo v nájmu jako doposud, v podnájmu a že by tuto vůli žalovaní i jen konkludentně projeví, odkud neplyne a bezpečně souditi nelze. Žalovaní zůstali přímými nájemníky bytu jimi používaného, a důvod, o který se žalobní nárok opírá, padá. Naleznuv proto odvolací soud na zamítnutí žaloby, posoudil věc úplně správně (§ 503 č. 4. c. ř. s.).

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 29. července 1926 č. Rv II 395/26. Šrot.

Pro posouzení právní otázky, zda jde o povinného podle § 1 zák. ze dne 31. března 1925 čís. 51 Sb. z. a n., je rozhodující právní poměr, v jakém povinný byl vůči majiteli domu, ve kterém jest byt, v době vzniku exekučního titulu, podle něhož má býti povoleno nucené vyklizení, a nemůže přicházeti v úvahu právní poměr vůči majiteli domu, jak byl před vznikem exekučního titulu.

Eduard W. byl zaměstnán u majitele velkostatku Emanuela C. jako hospodářský správce a užíval jako tažový bezplatně bytu v panském dvoře v O. Při provádění pozemkové reformy byl dán k dispozici a obdržel dne 1. srpna 1925 čtvrtletní výpověď ze služebního poměru, který tudíž dnem 1. listopadu 1925 zanikl. K žalobě majitele velkostatku na Eduarda W. a jeho manželku Hildu W. byli žalovaní rozsudkem okresního soudu v T. ze dne 18. října 1926 Cn II 76/26-18 uznáni povinnými zminěný byt s příslušenstvím do 14 dnů vykliditi a žalobci odevzdati a k mezitímnímu zjišťovacímu návrhu strany žalované bylo zároveň zjištěno, že ohledně tohoto bytu není mezi stranami nájemního poměru.

Na základě tohoto rozsudku byla usnesením ze dne 18. listopadu 1926 povolena majiteli velkostatku exekuce vyklizením z bytu a usnesením ze dne 19. prosince 1926 byl zamítnut návrh povinné strany, aby byl podle § 1 zákona ze dne 21. března 1925 č. 51 Sb. z. a nař. povolen odklad exekuce, ježto služební poměr a tím i právo na užívání bytu zaniklo již před vydáním exekučního titulu a povinní obývají byt bez právního důvodu.

Rekursní soud vyhověl stížnosti povinné strany a povolil odklad exekuce vyklizením a odevzdáním bytu na dobu jednoho čtvrtletí.

Nejvyšší soud vyhověl dovolacímu rekursu vymáhající